

Forfatter: Quaade, George Joachim

Titel: BREV TIL: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind FRA: Quaade, George Joachim (1867-06-25)

Citation: Quaade, George Joachim: "BREV TIL: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind FRA: Quaade, George Joachim (1867-06-25)", i *Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (1. bind)*, Henrik Koppels Forlag, s. 489. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001825006-001-shoot-L0018250060010312.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (1. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Kammerherre Quaade, Gesandt i Berlin, til Udenrigsminister Grev Frijs.

Fortrolig.

Berlin, 25. Juni 1867.

Deres Excellence,

I Anledning af den under 18de d. M. af den kongelige preussiske Gesandt i Kjøbenhavn indgivne Note om det nordslesvigske Anliggende, har jeg anseet det for min Pligt at meddele Deres Excellence nedenstaaende fortrolige Bemærkninger, hvis Mangler i flere Henseender jeg for mit eget Vedkommende er fuldkommen rede til at anerkjende, og som muligen ogsaa ville vise sig overflødige, men som jeg dog, i Betragtning af den særdeles critiske Stilling, hvori hiint Anliggende for Tiden befinder sig, ikke har troet at burde tilbageholde, for det dog altid mulige Tilfælde, at Deres s. 490 Excellence deri kunde finde en eller anden Idee som kunde benyttes.

Naar den preussiske Regjering holder fast ved den Mening, at Pragfredens Art. V ingen Forpligtelse medfører til at afstaae de nordslesvigske Districter udenat forlange Garantier til Fordeel for disse Districters tyske Indvaanere, og ingen andre Magter, navnlig Østerrig eller Frankrig ere istand til at bringe en anden Fortolkning af hiin Artikel til Gyldighed, synes der ikke for Danmark at gives andre Alternativer end enten at gjentage sin tidligere Udtalelse om ingen særegne Garantier at kunne tilbyde, eller at gaae ind paa det fremsatte Forlangende. — I førstnævnte Tilfælde vil Følgen formeentlig blive, at Preussen ikkun anvender den omhandlede Artikel paa en meget indskrænket Deel af Nordslesvig, thi om Enclaver synes der ikke meer at være Tale; og dette vil for Danmark ikke være andet end Opgivelsen af enhver Tanke om ved nærværende Leilighed at kunne bevirke en meer eller mindre væsentlig Deel af den danske Nationalitets Gjenforening med Moderlandet, medens Preussen ganske fritages for den Byrde, som hiin Artikels Bestemmelse paalægger det; og i det andet Tilfælde er det vel saa, at man udsætter sig for en meget stor Fare, idet det synes aabenbart, at de forlangte Garantier ikke kunne gives uden at derved Kongerigets Uafhængighed compromitteres; men i dette Tilfælde afbrydes dog ikke strax al Forhandling, og idet der saaledes vindes Tid, synes det endelige Resultat aldrig at kunne blive ugunstigere end i første Tilfælde; thi det er en Selvfølge, at det altid maa forblive den danske Regjering forbeholdt at nægte sit Samtykke til en Afgjørelse, som enten medfører Garantier, der ikke kunne gives, eller hvorved der ikkun gives Danmark en ufyldstgjørende Deel af Nordslesvig. Det maa formeentlig for den danske Regjering være en Hovedbetragtning, at den Stilling som Pragfreden har skabt for den danske Befolkning i Slesvig, hvad enten denne Stilling nu er en formelig s. 491 Retsstilling eller ikke, ved Behandlingen af nærværende Sag ikke foregribes eller forrykkes. Hertil kommer, at der synes Grund til at antage, at det vilde være den preussiske Regjering velkomment at erholde et fornyet Afslag, idet den saa kunde enten ganske uddrage sig Opfyldelsen af den omhandlede Artikel eller, saaledes som ogsaa er udtalt i Herr von Heydebrands Note, anvende denne Artikel i en meget ringe Udstrækning. Ved derimod at gaae ind paa en Forhandling blev det, som bemærket, altid den danske Regjering forbeholdt at uddrage sig dens Resultat, og Faren ved dette Alternativ blev saaledes formeentlig ikke større end ved Valget af det første.

Det er en Selvfølge, at hvis der kunde gives Garantier, maatte en aldeles fyldstgjørende national Grændse altid være den ufravigelige Betingelse derfor; medens der saaledes, for at nævne et Exempel, muligen kunde være Tale om fra dansk Side at give enkelte Garantier for en Befolkning af ikke under 150,000 Indvaanere, vilde Fordelen ved en Gjenforening med Kongeriget af et ringere Antal Slesvigere derimod formeentlig ikke opveie Faren ved den Leilighed til Indblanding, som Garantierne kunde give en fremmed Magt. — Hvad selve Garantierne angaaer, saa er det jo vel meget muligt, at den preussiske Regjering vil fordre dem givne i et aldeles utilstedeligt Omfang; men det er dog ogsaa tænkeligt, at den ikke vil forlange yderligere Garantier end saadanne, som sikkre de tydsktalende Beboere af den aftraadte Landsdeel den frie Brug af deres Sprog i Kirke, Skole og Rettergang, ved Siden af en iøvrigt med den dansktalende Befolkning ligeberettiget Stilling i alle kommunale og andre politiske Forhold. Om saadanne Garantier kunne gives, behøver ikke her at gjøres til Gjenstand for nærmere Undersøgelse, da der ikke er Spørgsmaal om en afgjort Opnaaelse af en Overenskomst paa Grundlag af Garantier, men væsentlig ikkun om at undgaae hvad der formeentligen vilde føre til Afbrydelse af enhver Forhandling. s. 492 Dog synes det, at der i yderste Nødsfald maatte kunne gives eller ialfald til Begyndelse af en Forhandling tilbydes Garantier i de ovenbetegnede Retninger. Den største Betænkelighed herved bestaaer i, at den preussiske Regjering selvfølgelig vil fordre disse Garantier fastsatte i en mellem Danmark og Preussen formelig afsluttet Tractat. Dette vilde under alle Omstændigheder kunne medføre en saadan Indblanding fra preussisk Side i Danmarks indre Anliggender, at det i Længden blev umuligt for de tvende Lande, selv med den bedste Villie, at opretholde en fredelig indbyrdes Forstaaelse. Men paa Sagens nærværende Stadium er det dog ikke muligt at have en aldeles afgjort Mening herom, og medens Sagen under en Forhandling muligen kunde stille sig anderledes, har den danske Regjering ogsaa endnu bestandig fuld Frihed til at afholde sig fra en endelig Afslutning. Det turde maaskee ogsaa fortjene Overveielse, om det ikke var muligt, naar Preussen insisterede paa en formelig Tractat om de omhandlede Garantier, da at opnaae, at den eventuelle Tractat ikke undertegnedes med Preussen alene eller maaskee i Forening med Østerrig, men at ogsaa andre europæiske Magter, navnlig de som i sin Tid i Tractaten af 8de Mai 1852 have udtalt sig for Nødvendigheden af det danske Monarkies Integritet, formelig deeltog i den endelige Tractats Afslutning. Naar dette skeete, og Garantierne iøvrigt ikke bleve altfor vidtgaaaende, vilde den saaledes stiftede europæiske Solidaritet paa den ene Side gjøre en

eventuel Indblanding mindre farlig og paa den anden Side være skikket til at give det nuværende Danmarks Existentis et Værn som, ihvorlidet der end kunde bygges derpaa under store Omvæltninger, dog aldrig vilde være ganske uden Betydning. Det er vel meget uvist, om enten Preussen eller de omhandlede Magter vilde give deres Samtykke til en saadan Ordning; men hvad Preussen angaaer, saa vilde dets Vægring derved allerede afgive et Vidnesbyrd om Hensigter, som det muligen var ønskeligt, at de andre Cabinetter s. 493itide bleve bekendte med; og naar hensees til det velvillige Sindelag bemeldte Cabinetter uafbrudt i en større eller ringere Grad vise Danmark, og navnlig til den Interesse, som de have lagt for Dagen, hvad nærværende Sag angaaer, saa er det dog tænkeligt, at de, som Vederlag for Opgivelsen af den ovennævnte Tractat, kunde findes villige til at lette en Transaction, hvorved et Spørgsmaal, som kunde give Anledning til fremtidige Forviklinger, paa en nogenlunde antagelig Maade løstes. Man tør vistnok ikke skjule for sig selv, at en saadan Løsning lader meget tilbage at ønske; men det synes dog at fortjene den alvorligste Overveielse, om det ikke er at foretrække, foreløbigen at virke hen til dette Resultat, som dog den danske Regjering paa alle Stadier af dens Virksomhed vil kunne unddrage sig for, fremfor at vælge en Fremgangsmaade, som efter al Sandsynlighed strax vil gjøre Ende paa alle Forhaabninger om at befrie en stor Deel af den danske Nationalitet fra fremmed Herredømme. Det maa uden tvivl erkjendes, at det ikke alene under nærværende Forhold, men maaskee endog under alle Forhold, vilde være umuligt, i den Hensigt at bevare Kongerigets Uafhængighed, medens dog en Deel af Slesvig unddroges det fremmede Herredømme, at give den saaledes af Preussen aftraadte Deel af Slesvig en aldeles uafhængig Stilling, saaledes at de Garantier dens tyske Befolkning nød bleve uden Virkning paa Kongerigets Forfatningsforhold; men selv en saadan Forholdsregel vilde, hvis den ellers var mulig, dog formeentlig være at foretrække for definitivt at overlade de danske Slesvigere til Preussen og det nordtyske Forbund; maaskee den ikke i al Fremtid vilde holde Nordslesvig udenfor det tyske nationale og politiske Omraade, men den vilde for Tiden hindre Spørgsmaalet om Nordslesvigs Forening fra definitivt at afsluttes.

Ved Overveelsen af hvad der for nærværende Tid vil være at beslutte af den danske Regjering, fremstiller sig ogsaa s. 494det Spørgsmaal om det maatte være rigtigt at opfylde den preussiske Regjerings Forlangende om et hurtigt Svar paa Noten af 18de d. M. saaledes, at Svaret afgaves uden nogensomhelst foreløbig Forstaaelse med andre Cabinetter. Efterat nu saavel den preussiske Landdag som de øvrige nordtyske Staters Repræsentationer have antaget det nordtyske Forbunds Forfatning, vil Preussen, naar iøvrigt de sædvanlige internationale Regler skulle iagttages, have at meddele de andre europæiske Regjeringer denne Forfatning; og da samme hviler paa Freden til Prag, hvilken Fred endnu ikke er bleven meddeelt bemeldte Regjeringer, ligger det nær for disse nu ogsaa at forlange Meddelelsen deraf. Saaledes frembyder der sig endelig en formel Leilighed for de europæiske Regjeringer til at interpellere Preussen i Anledning af Pragfredens 5te Artikel, og det er aabenbart, at det maatte være ønskeligt for den preussiske Regjering paa en saadan Interpellation at svare, at det som var Gjenstand eller Formaal for Artiklen var bleven umuliggjort af den danske Regjering.

Sluttelig tillader jeg mig endnu at fremhæve, at Formaalet med ovenstaaende Bemærkninger ikke har været at raade til at give den preussiske Regjering de af den forlangte Garantier, men ikkun at antyde en Vei, ad hvilken det foreløbigen blev muligt at holde det nordslesvigske Spørgsmaal aabent og derhos at betegne et Middel som, hvis det var opnaaeligt, vilde kunne formindske Faren ved de Garantier, man muligen kunde bestemme sig til i den nordslesvigske Befolknings Interesse.

Quaade.

Depeche Nr. 17.